

2022-01-13
Fi2021/03247
Fi2022/00107

Finansdepartementet

Adressater: Se bilaga 1

Uppdrag att studera felaktiga utbetalningar av vissa ersättningar

Regeringens beslut

Regeringen ger, i enlighet med 7 § första stycket 3 förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (förordningen om korrekta utbetalningar), Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten i uppdrag att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar av de ersättningar som framgår av *bilaga 2* samt vad felaktigheterna beror på. För de ersättningar där så anges i bilagan ska omfattningen av de felaktiga utbetalningarna studeras empiriskt. För övriga ersättningar kan myndigheterna välja om omfattningen av utbetalningarna ska studeras empiriskt eller uppskattas på annat sätt.

Närmare beskrivning av uppdraget

Med empiriska studier avses studier som baseras på datainsamling, exempelvis genom datamatchning eller kontroll av ett slumpmässigt urval av ärenden. När myndigheterna genomför de empiriska studierna ska lämpliga kvantitativa metoder användas som är väl anpassade till bl.a. de olika ersättningarnas utformning. I uppdraget ingår att uppskatta såväl de fel som kan studeras empiriskt, som de fel där detta inte låter sig göras. Myndigheterna ska redovisa de antaganden och fakta som ligger till grund för kvantifieringen av de fel som inte låter sig studeras empiriskt samt de osäkerheter som finns.

Myndigheterna ska i sina bedömningar av de felaktiga utbetalningarna beakta resultaten av de studier som Ekonomistyrningsverket (ESV) genomför i

samarbete med berörda myndigheter enligt 8 § förordningen om korrekta utbetalningar.

Myndigheterna ska redovisa resultatet av studierna per ersättning i den utsträckning som anges i bilaga 2. Studierna ska också redovisas med åtminstone den detaljeringsgrad i fråga om indelning av orsaker till felen som användes i de omfattningsstudier som genomfördes inom ramen för Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (se rapport 4, Läckaget i välfärdssystemen, del 1, avsnitt 4.4).

Myndigheterna ska, bl.a. i syfte att säkerställa att resultatet av studierna går att jämföra mellan ersättningar och över tid, samråda om

- hur en närmare indelning av orsakerna till de felaktiga utbetalningarna ska utformas,
- hur studierna ska redovisas, samt
- andra frågor som aktualiseras vid myndigheternas utformning, planering, genomförande och redovisning av studierna.

ESV ska samordna myndigheternas arbete. Resultatet av omfattningsstudierna ska redovisas till ESV och ligga till grund för den redovisning som myndigheten enligt 13 § förordningen om korrekta utbetalningar ska lämna till regeringen senast den 1 mars 2023.

Bakgrund

Riksdagen har beslutat ett mål om att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas (prop. 2020/21:1 utg.omr. 2, bet. 2020/21:FiU2, rskr. 2020/21:150). Riksdagen har vidare anslagit medel till berörda myndigheter som möjliggör för dem att studera omfattningen av de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och att intensifiera arbetet med att motverka dessa (se t.ex. prop. 2020/21:1 utg.omr. 15, bet. 2020/21:UbU2, rskr. 2020/21:147).

Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten har under 2021 analyserat riskerna för felaktiga utbetalningar av enskilda ersättningar. Riskanalyser genomfördes för de ersättningar för vilka de sammanlagda utbetalningarna uppgick till 1 miljard

kronor eller mer under 2020. De tillfälliga ersättningar som införts till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 har dock inte ingått i riskanalysen.

ESV har i enlighet med 12 § förordningen om korrekta utbetalningar lämnat ett förslag till regeringen om vilka enskilda ersättningar som bör bli föremål för omfattningsstudier (se Ekonomistyrningsverkets rapport Underlag inför 2022 års omfattningsstudier, 2021:37). ESV föreslår i sin rapport att alla ersättningar där de aktuella välfärdsmyndigheterna beslutar om utbetalningar som avser enskilda på de anslag som myndigheterna disponerar inom utgiftsområdena 8–15 i statens budget, och ersättningar inom ålderspensionssystemet, ska ingå i omfattningsstudierna. I rapporten framhåller ESV att det är önskvärt att bedömningen av den totala omfattningen av de felaktiga utbetalningarna i högre grad grundas på empiriska underlag. ESV föreslår i sin rapport att 16 av de 27 enskilda ersättningar som har blivit föremål för riskanalyser avseende felaktiga utbetalningar ska studeras empiriskt.

Det finns mot denna bakgrund ett behov av att studera omfattningen av och de bakomliggande orsakerna till felaktiga utbetalningar av vissa ersättningar. För att uppnå säkrare bedömningar av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna, samt erhålla ett bättre underlag för såväl uppföljningen av riksdagens mål för utbetalningarna från välfärdssystemen som för beslut om åtgärder för att uppnå detta mål, bör enligt regeringen något fler ersättningar än vad ESV bedömt studeras empiriskt.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Joacim Danielsson

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Justitiedepartementet/MIG

Finansdepartementet/IEA

Socialdepartementet/SF

Utbildningsdepartementet/UH

Ekonomistyrningsverket

**Bilaga 1 till beslut i ärende Fi2021/03247 och Fi2022/00107 vid
regeringssammanträde den 13 januari 2022**

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

Centrala studiestödsnämnden
851 82 Sundsvall

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

Migrationsverket
601 70 Norrköping

Pensionsmyndigheten
Box 38190
100 64 Stockholm

Bilaga 2 till beslut i ärende Fi2021/03247 och Fi2022/00107 vid regeringssammanträde den 13 januari 2022

Ersättning	Ska studeras empiriskt	Ska rapporteras per ersättning
Arbetsförmedlingen		
Lönebidrag	Ja	Ja
Nystartsjobb	Ja	Ja
Stöd för yrkesintroduktionsanställningar		Ja
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ¹	Ja	Ja
Centrala studiestödsnämnden		
Hemutrustningslån		
Lån till körkort		
Studiehjälp	Ja	Ja
Kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsinriktade utbildning inom introduktionsprogram		
Studiemedel Sverige	Ja	Ja
Studiemedel vid utlandsstudier	Ja	Ja
Särskilda insatser för döva och hörselskadade elever och elever vid Rh-anpassad utbildning		
Studiestartsstöd		
Försäkringskassan		
Statligt tandvårdsstöd	Ja	Ja
Smittbärappening		
Bilstöd till personer med funktionsnedsättning		
Assistansersättning		Ja
Boendetillägg		
Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall		
Närståendepenning		
Rehabiliteringspenning		
Sjukpenning	Ja	Ja
Aktivitets- och sjukersättning	Ja	Ja
Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar	Ja	Ja
Ersättning inom det statliga personskadeskyddet		
Merkostnadsersättning		Ja
Arbetsskadelivränta	Ja	Ja
Ersättning för höga sjuklönekostnader	Ja	Ja

¹ Försäkringskassan, utifrån sitt uppdrag att administrera dessa ersättningar, och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), utifrån sitt tillsynsuppdrag avseende dessa ersättningar, ska bidra till den samlade bilden av omfattningsstudier för ersättningarna genom att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar samt vad felaktigheterna beror på.

Barnbidrag ²	Ja	Ja
Tillägsbelopp vid familjeförmån		
Föräldrapenning	Ja	Ja
Tillfällig föräldrapenning	Ja	Ja
Graviditetspenning		
Underhållsstöd	Ja	Ja
Adoptionsbidrag		
Omvårdnadsbidrag		Ja
Bostadsbidrag	Ja	Ja
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen		
Arbetslöshetsersättning ³	Ja	Ja
Migrationsverket		
Dagersättning till asylsökande	Ja	Ja
Särskilt bidrag enligt LMA		
Reseersättning		
Pensionsmyndigheten		
Allmän pension	Delvis*	Ja
Bostadstillägg till pensionärer	Ja	Ja
Äldreförsörjningsstöd	Ja	Ja
Efterlevandepensioner till vuxna	Delvis**	Ja
Barnpension och efterlevandestöd	Delvis***	Ja

* Garantipension och inkomstpensionstillägg ska studeras empiriskt.

** Förlängd omställningspension och efterlevandeskydd för premiepension ska studeras empiriskt.

*** Förlängd barnpension och efterlevandestöd ska studeras empiriskt.

² Barnbidrag kan lämnas i form av allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag. Försäkringskassan publicerade 2021 en empirisk studie av omfattningen av felaktiga utbetalningar av förmånen. Myndigheten kan tillvarata resultatet från studien i besvarandet av detta uppdrag.

³ Arbetsförmedlingen ska bistå IAF i denna studie.